UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Apostolica contra nostri temporis hæreses

In quibus Loca illa explicantur, quæ Hæreticj hodie (maximè Caluinus & Beza) vel ad sua placita stabilienda, vel ad Catholicæ Ecclesiæ dogmata infirmanda ...

In Acta Apostolorum to. primus

Stapleton, Thomas

Antverpiae, 1595

18. Qui sibi totonderat in Cenchræis caput: habebat enim votum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39424

Visual Library

uinus, Gentilitiam superstitionem ab illis crassis erroribus liberat; eam extenuat, & non nisi vero Deo per sua simulachra Gentes ac Iudæos litasse affirmat; vt eodem crimine Catholicos inuoluat; qui in suis imaginibus nec ligna ac saxa, nec vlla huius mundi elementa, nec vllos homines mortuos pro Dijs colunt, sed Christum ac Sanctos eius in fide & cultu vnius Dei venerantur. Sed vera est diuina Scriptura: *Omnes Dij Gentium dæmonia.* Vera est Moysis de Iudæis sententia: *Immolauerunt dæmonijs, & non Deo.* Vera est demum Pauli assertio: *Quæcumque Gentes immolant, dæmonijs immolant, & non Deo.* Falsa, execranda, flagris non stylo coërcenda, perpetua hæc est Caluini & Caluinistarum in Ecclesiam Dei blasphemia.

Caluinus primis Protestãtibus subtilior esse volens, fit nequior.

Psalm. 95.

Deut. 32. 1. Cor. 10.

CAP. XVIII.

18. *Qui sibi tot onderat in Cenchræis caput: habebat enim votum.*

DE quo hæc dicantur, an de Paulo, an de Aquila, an de Priscilla & Aquila simul, varia lectio facit dubitare. Chrysostomus in plurali legit, vt de Priscilla & Aquila intelligatur. In Bibliotheca quoque Vaticana huiusmodi Græcam lectionem sese vidisse affirmat Cæsar Baronius

Tom. 1. nius in Annalibus. Beda illam lectionem putat esse mendosam, Retract. in Act. cap. 18. D. Augustin. epist. 19. ad Hieronymum, & D. Hieronymus vicissim, de solo Paulo hoc exponunt. Similiter hæretici interpretes intelligere malunt. Istud autem votum legale (de quo lege Num. 6.) Paulus fecit & expleuit, *neque Christianam salutem aut remissionem peccatorum in ea ceremonia ponens*, vt docet S. Augustinus loco citato; neque tamen nullum Dei cultum in eo exercens, vt ad hunc locum acerrimè contendit Caluinus. Plane enim (vt Augustinus loco citato de hoc ipso facto & de eadem ceremonia repetita infra cap. 22. & de circuncisione Timothei scribit) *ideo fecit, ne illa quæ prioribus (vt congruebat) temporibus in vmbris rerum futurarum Deo fieri iusserat, tanquam idololatriam Gentilium damnare crederetur: & propter commendandam auctoritatem diuinam, & Sacramentorum illorum propheticam sanctitatem.* Et in alijs illis duobus factis, vt Iudæis sese accommodaret, Paulum illa fecisse, manifestum est. Hoc autem votum in Cenchræis expletum, votum prius

Votũ Pauli religionis causa assumptũ. uatum fuisse, religionis & sanctificationis causa assumptum, qualis Num. 6. describitur, dubitari non debet. In peregrinatione quippe sua, qua passim Christum Gentibus prædicabat, vt Iudæis sese conformaret, nulla ratio erat. Deinde, ideo relicto Epheso Hierosolymam festinasse videtur, vt, quo

vot

voto huiusmodi expleto in templo iuxta leges offerenda erant, offerret. Iudæis quippe adhuc licebat ceremonijs legalibus vti; huiusmodi maximè quæ non vmbraticæ, aut præfiguratiuæ, sed ad Dei cultum & sanctificationem propriè destinatæ erant: qualis hæc inprimis ceremonia fuit. *Deo enim se consecrabant ad certos dies, à vino & omni omnino fructu vitis abstinentes*, & cæsariem gestantes, quam voto expleto totonderant. Hanc ceremoniam legalem, nec figuralem, nec sacrificalem, sed simplicem Dei cultum, Paulus adhuc seruauit, veluti quæ ad Dei cultum & corporis mortificationem pertineret; suo exemplo Christianos docens, vota ad corporis mortificationem vel pietatis augmentum suscepta, à Christiana religione minimè esse aliena.

Quid tamen in contrarium adferat Caluinus, expendamus. *Votum* (inquit) *hoc ceremoniale non fuisse priuatim à Paulo conceptum, vt Deo cultum aliquem præstaret, pro confesso sumo.* Atqui quod ille pro confesso sumit, hoc ita sumendum nõ esse iam probatum dedimus. Quid ille contrà disputet, videamus. *Sciebat* (inquit) *temporale fuisse, quod sub lege mandauerat Deus veteri populo.* Respõdeo: Ceremonia ipsa tẽporalis erat; sed mortificatio voto nũcupata, ad quã hæc ceremonia veteri populo data fuit, non erat temporalis, sed omnium temporũ est, quatenus omni tempore *mor-*

re *mortificanda sunt membra nostra quæ sunt s*
Coloss. 3. 5. *per terram* (vt Paulus docet) & omni tempo-
1. Cor. 9. 27. re *castigari* hoc *corpus* debet, *ne, quum aliis prædi-*
cemus, ipsi reprobi simus; quod Paulus se feciss
atteſtatur, hanc ipsam fortasse mortificatio-
nem ex parte insinuãs, quã in hoc suo vot
exercuit. Ab ipsa igitur ceremonia propr
legali & temporali, distinguenda est morti-
ficatio corporis, castigatio & abstinentia ce-
remoniæ adiuncta. Sed pergamus cum Ca-
uino, vt, quò demum tendat ipsius oratio
videamus: *Nos verò scimus quàm sedulò d*
Paulus regnũ Dei non esse situm in externis illis el-
mentis, & quàm acriter illorum abrogationem v
geat. Respondeo: Regnum Dei nõ est situm
in externa qualibet corporis mortificatione,
in esca & potu, in cibi & vini abstinẽtia, ab-
1. Tim. 4. 2. que interna pietate: sed vt *pietas ad omnia vti-*
lis est, sic *corporis exercitatio ad modicum vtile e*
quatenus hæc ad illam manuducit, illa hã
perficit. Porrò externorũ elemẽtorum lega-
lium abrogationẽ Paulus vrget, partim qu
vmbratica erant, partim ne veluti legalia &
Iudaica à Gentibus ad Christum conuersis
assumantur: in tota quippe illa doctrina
Gẽtiles Christianos informat. Pergit Ca-
uinus: *Absurdum sanè fuisset ea religione, qua alio*
soluebat Paulus, suam ipsius conscientiam obstringe
At Paulus adhuc Iudaicas ceremonias non
quidẽ vmbraticas (vt dixi) sed ad pietatem
institutas seruare, suamq; ipsius conscien-
tiam

tiam ex voto obstringere volens, nihil absurdi facit, cùm Gentiles Christianos eadem religione soluit. Alia erat Gentilium Christianorum, alia Iudæorum qui ad Christum conuersi essent, ratio. Istis adhuc toto Pauli tempore Iudaicas ceremonias etiam purè legales seruare fas erat: Gentiles Christiani illis in vniuersum obstringi non potuerunt. Quare tota hæc Caluini disputatio nihil ad hominum. Vnde valde insulsè infert: *Si igitur totondit Paulus non alium ob finem, nisi vt Iudæis adhuc rudibus, necdum rite edoctis, se accommodaret: quemadmodum testatur 1. Cor. 9. 20. vt eos, qui sub lege erant, lucrifaceret, se voluntariam legis, à qua liber erat, subiectionem obijsse.* Atqui vt hoc totum de alijs ceremonijs merè vmbraticis verum esse possit, de quibus infrà cap. 20. agitur, tamen ad hoc Pauli factum nihil istud pertinet, propter causas iam explicatas. *Si quis obijciat* (ait Caluinus) *non licuisse votum simulare quod non ex animo conceperat; responsio in promptu est, quo ad purificationis substantiam nihil eum ficte egisse, ceremoniam verò, quæ adhuc libera erat, adhibuisse; non quasi Deus talem cultum exigeret, sed vt rudibus aliquid concederet.* Hæc obiectio in hoc voto Cenchræis expleto nullum locum habet. In alia illa legali purificatione, de qua infrà cap. 20. Lucas scribit, locum hæc obiectio habere potest. Sed in hoc (vt dixi) voto locum non habet, quia nulla hîc simulandi necessitas

erat. Imò ab omni potiùs simulatione ab-
tinendi maior necessitas fuit. Hoc qui-
pe votum nec Hierosolymis, nec inter Ia-
dæos, nec vt illis sese accommodaret, fe-
Cenchræis, oppido Achaiæ, & apud Gen-
euangelizans, & ex propria deuotione fe-
cepit. Ipsa quoque purificationis substan-
quàm Caluinus eum non fictè egisse fa-
tur, non erat nuda ceremonia, sed pia ac sa-
Num. 6. cta quædam *à vino, omniq́ue quod inebriare-
tuit, adeoq́ue ab omni fructu vitis, ad certum tem-
abstinentia, qua Domino sanctificaretur.* Ha-
ergo quum non fictè egerit, profectò De-
in hac purificatione non fictè coluit, & sa-
ctificationi spiritus (mediãte corporis mo-
tificatione) non simulatè studuit. Ita
dixi) nullo modo hæc obiectio in hoc pro-
senti voto locum habet.

Venit tandem Caluinus ad disputatio-
nis suæ scopum; & quò tota hæc spectat
hactenus textus corruptela, demonstra-
Ideo (inquit) *ridiculi sunt Papistæ, dum hinc vo-
uendi exemplum elicunt.* Sed attende, Lecto-
quàm ridiculè & futiliter hanc accusatio-
Caluini antitheses dissolutæ. probat. Conatur id facere per certas anti-
theses, sed malè sartas & pessimè fundatas.
Paulum (inquit) *nulla ad vouendum religio i-
duxit: isti verò fictitium Dei cultum in votis loca-
Prior antithesis malè fundata pessimè co-
hæret. Iam enim liquidò à nobis demo-
stratum est, sanctificationis ac mortificatio-

nis propriæ ſtudio ac religione Paulum ad hoc vouendum inductum fuiſſe: ideoque non fictitium, ſed verum, purum, ac ſincerum Dei cultum in votis locari piè ac prudenter ſuſceptis, fortiter ac religiosè præſtitis. Sequitur alia antitheſis nihilo melior: *Paulum temporis ratio cogebat ad ſeruandos legales ritus: iſti non aliud proficiunt, niſi vt Chriſtianam Eccleſiam, cui pridem ſua conſtat libertas, ſuperſtitione implicent. Longè enim aliud eſt, obſoletas ceremonias in vſum reuocare, quàm eas adhuc ſuperſtites tolerare, donec paulatim in deſuetudinem abierint.* Rurſum prior antitheſis pars malè fundata peſsimè cohæret. Non enim ad hoc votum, de quo hîc fit ſermo, vlla temporis ratio Paulum cogebat, ſed ſolum pietatis ſtudium impellebat, vt iam à nobis ſemel atque iterum oſtenſum eſt. In poſteriori antitheſis parte ita diſputat Caluinus, ac ſi iſta ceremonia legalis, à Paulo ex voto ſuſcepta, à Catholicis hodie ſuſciperetur. In quo quia turpiter ſimplici lectori imponit, tota, quam fingit, oppoſitio penitus concidit. Neque enim hanc ceremoniam legalem veterem obſoletam in vſum aliqui reuocãt Catholici. An de vllis vnquam Catholicis Chriſtianis auditum eſt, aut in Catholica Eccleſia vnquam obſeruatum fuit, quod de hac ceremonia præſcribit lex Moſaica? Sic habet lex: *Vir ſiue mulier quum fecerint votum vt ſanctificentur, & ſe voluerint Domino conſecra-*

Caluini impoſtura.

Num. 6.

re, à vino, & omni quod inebriare potest, abstinebit. Acetum ex vino & ex qualibet alia potione, & quicquid de vua exprimitur, nõ bibẽt: vuas recentes siccásque non comedẽt cunctis diebus quibus ex voto Domino consecrantur: quicquid ex vinea esse potest, vsque ad acinum, non comedent. Omni tempore separationis suæ nouacula non transibit per caput eius vsque ad completum diem quo Domino consecratur. Sanctus erit (siue Nazaræus erit) *crescente cæsarie capitis eius.* Et post multas alias huius consecrationis ceremonias ita prosequitur legislator: *Tunc radetur Nazaræus ad ostium tabernaculi fœderis cæsarie consecrationis suæ*: tandemque concludit: *Ista est lex Nazaræi, quum vouerit oblationem suam Domino tempore consecrationis suæ: exceptis his quæ inuenerit manus eius, iuxta quod mente deuouerat, ita faciet ad perfectionẽ sanctificationis suæ.* Hæc ibi. Quis ergo Caluino in mentẽ venit, vt hãc obsoletã ceremoniam legalẽ in vsum à Catholicis reuocari affirmaret? An non splendide mentitur, ac imperito lectori turpiter imponit? Transit adhuc ad alia: *Omitto quòd clericalem suam tonsuram Papistæ frustra & impie cum purificationis symbolo comparant, quod Deus in lege probauerat.* Sed & hoc frustra atque inepte à Caluino obijcitur. Clericalis tonsura est capillorum abscisio: purificationis illa legalis non patiebatur nouaculam ascendere super caput eius qui purificari voluit. Quomodo ergo hæc illius symbolo

Tonsura clericalis inepte à Caluino taxata.

esse potuit? Imò contrà disputat Epiphanius, monachos nunc tonsos esse debere, quia gestare cæsariem, Nazaræorum veteris Testamenti proprium erat. Quare si de cæsarie, quam gestant clerici, hoc dixisset Caluinus, paulò probabilior fuisset obiectio. Sed nec illa res toti clero generalis est (quũ in tota Italia, ipsaque maximè vrbe Roma, cæsariem clerici non gestent, sed attonso sunt capite) nec cum hac purificatione legali vllam affinitatem habet, quando votum huic purificationi adiunctum à nullis clericis assumitur. Denique, quæ in veteri populo obseruata, à Christianis in vsum assumpta sunt, non tanquam ceremoniæ legales, sed vt Ecclesiasticæ obseruationes, longè alio ritu ac fine assumuntur; quod contra veteres hæreticos, similia obijciẽtes, veteres & doctissimi Patres olim responderunt; contra Aërium[a] Epiphanius, contra Eunomium[b] Hieronymus, & contra omnes in genere[c] Leo Magnus. Sed & ipse Caluinus ceremonias legales, quando ipsi videtur & placet, in Ecclesiæ Christianæ vsum assumi posse, pleno ore profitetur, quod nuper ex eius verbis docuimus. Quibus & istud adijcimus. Agens de oratione publica in templis, *Et si*, inquit, *cessarunt legales vmbræ, quia tamen hac ceremonia inter nos quoque sidei vnitatem Deus fouere voluit, non dubium quin ad nos pertineat eadem promissio.* At garrulam

Hær. 20. Ceremoniæ legales quomodo à Christianis assumuntur.

a Hær. 75. b In com. ad Gal. 4. c Serm. 4. de ieiunio 7. mensis.

Sup. in cap. 3.

Institut. lib. 3. cap. 20. n. 29.

tandem Caluini θαῤῥολογίαν concludam. *Sed* (inquit) *quia minimè necessaria est longior refutatio, nobis hoc vnum sufficiat, Paulum vt infirmos Christo adduceret, saltem ne eos offenderet, voto se obligasse, quod sciebat coram Deo nullius esse momenti.* Sanè quia ineptiarum Caluini minimè necessaria est longior refutatio, nobis contra eius corruptelas hoc vnum sufficere debet, Paulum in hoc suo voto Ceremoniis expleto, nec vt Iudæos Christo adduceret, nec vt eis sese accommodaret, quibus extra Hierosolymam ita parum Iudæus videbatur, vt *discessionem & apostasiam à Moyse eum docere* publicè criminarentur, sed vt iuxta illius ceremoniæ legalis ritum *Domino consecraret, seque ipsum sanctificaret* (quæ ceremoniæ vsus erat) ceremoniam illam legalem obseruasse: vt impius apertè Caluinus sit, qui hanc voti obligationē à Paulo factā *nullius fuisse coram Deo momenti*, adeoque ipsum Paulum hoc sciuisse, solita sua audacia & impudentia affirmet. De ipsa votorum ad verum Dei cultum susceptā Christianis obligatione, quam hæc ceremonia legalis à Paulo iam Christiano, adeoque Christianorum Apostolo, susceptā non mediocriter illustrat atque confirmat, * alibi contra Caluinum disputauimus.

Act. 20.

Num. 6.

* In Ant. Euang. ad Matt. cap. 14. ver 9. In Prom. Cath. in die Annū. B. Virginis.

CAP.